

STATEN VAN CURAÇAO

ZITTINGSJAAR 2020 - 2021 - 168

LANDSVERORDENING van de houdende
regels met betrekking tot uitzonderingstoestanden
(Landsverordening uitzonderingstoestand)

No. 8 NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET VERSLAG

Met belangstelling hebben ondergetekenden kennis genomen van de vragen en opmerkingen van de leden van de fracties van de Staten inzake de ontwerp-Landsverordening uitzonderingstoestand en de daarmee samenhangende aangelegenheden. Daarop zal hieronder nader worden ingegaan, overwegend in dezelfde volgorde als de door de Staten gestelde vragen.

Het onafhankelijk lid, dhr. Calmes, stelt voor om de mogelijke uitzonderingstoestanden die op Curaçao kunnen plaatsvinden te categoriseren in vier types, te weten de territoriale, economische, ecologische en psychische veiligheid.

De Regering heeft in het kader van vergelijkend onderzoek het Nederlandse rapport getiteld "de Geïntegreerde risicoanalyse Nationale Veiligheid" bestudeerd en hierin zijn meer nationale veiligheidsbelangen geïdentificeerd die van belang kunnen zijn bij het bepalen van een nationale veiligheidsstrategie. De zes veiligheidsbelangen die Nederland heeft geïdentificeerd zijn:

1. Territoriale veiligheid; het ongestoord functioneren van het Land als autonoom land in het Koninkrijk der Nederlanden in brede zin, dan wel de territoriale veiligheid in enge zin;
2. Fysieke veiligheid; het ongestoord functioneren van de mens in Curaçao en zijn omgeving;
3. Economische veiligheid; het ongestoord functioneren van Curaçao als een effectieve en efficiënte economie;
4. Ecologische veiligheid; het ongestoord blijven voortbestaan van de natuurlijke leefomgeving in en nabij Curaçao;
5. Sociale en politieke stabiliteit; het ongestoorde voortbestaan van een maatschappelijk klimaat waarin individuen ongestoord kunnen functioneren en groepen mensen goed met elkaar kunnen samenleven binnen de verworvenheden van de Curaçaose democratische rechtsstaat en daarin gedeelde waarden.

6. Internationale rechtsorde; het goed functioneren van het internationale stelsel van normen en afspraken, gericht op het bevorderen van de internationale vrede en veiligheid;

Men pleit er voor om een zevende veiligheid hieraan toe te voegen en dat is:

7. Digitale veiligheid.

In reactie op dhr. Calmes kan inderdaad worden gesteld dat de ontwrichting van de door dhr. Calmes genoemde veiligheidsbelangen zal kunnen leiden tot het afkondigen van een uitzonderingstoestand. Tevens wordt in dit kader verwezen naar artikel 4 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ook wel IVBPR of BuPo-verdrag genoemd, en artikel 15 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM), die luiden:

Artikel 4

Bij een algemene noodtoestand die een bedreiging vormt voor het bestaan van het volk en welks aanwezigheid officieel is afgekondigd, kunnen de Staten die partij zijn bij dit Verdrag maatregelen nemen, die afwijken van hun verplichtingen ingevolge dit Verdrag, mits deze maatregelen niet verder gaan dan de toestand vereist en niet in strijd zijn met andere verplichtingen welke voortvloeien uit het internationale recht en geen discriminatie uitsluitend op grond van ras, huidskleur, geslacht, taal, godsdienst of maatschappelijke afkomst inhouden.

Artikel 15

In tijd van oorlog of in geval van enig andere algemene noodtoestand die het bestaan van het land bedreigt, kan iedere Hoge Verdragsluitende Partij maatregelen nemen die afwijken van zijn verplichtingen ingevolge dit Verdrag, voor zover de ernst van de situatie deze maatregelen strikt vereist en op voorwaarde dat deze niet in strijd zijn met andere verplichtingen die voortvloeien uit het internationale recht.

Uit de formulering van deze artikelen blijkt dat er sprake moet zijn van een bedreiging voor het bestaan van het Land of volk, waaronder de door dhr. Calmes gesignaleerde veiligheidsbelangen. Echter, bewust is in voormelde artikelen niet concreet aangegeven welke bedreigingen specifiek leiden tot een algemene noodtoestand. De ramp of crisis waar een land mee geconfronteerd raakt, is hierbij leidend. De veiligheidsbelangen zijn noodzakelijk om een nationale veiligheidsplan te ontwikkelen en om te bepalen in hoeverre er sprake is van een dusdanige ontwrichting van de samenleving waardoor een algemene noodtoestand, oftewel de uitzonderingstoestand afgekondigd dient te worden.

Het onafhankelijke lid, dhr. Calmes heeft gesteld dat hij geen antwoord heeft gekregen op de vraag over handhaving van het verbod in artikel 10, lid 1. Hoe zal bewezen worden wanneer sprake is van gedachten of gevoelens die iemand niet noodzakelijkerwijs op papier, spandoek of op een bord hoeft te zetten. Een definitie van wat onder gedachten en gevoelens wordt verstaan wordt niet gegeven. De fractie wil weten waarom? De fractie vindt dit artikel vaag en vraagt zich af wie bepaalt wanneer een persoon zijn gedachten of gevoelens openbaart.

De Regering zal hieronder de vraag zo goed en zo duidelijk als mogelijk proberen te antwoorden.

De vrijheid om gedachten of gevoelens te openbaren, is een universeel recht, een grondrecht dat in de grondwet of de staatsregeling van alle landen van het Koninkrijk der Nederlanden is opgenomen. Op Curaçao is dat artikel 9 van de Staatsregeling van Curaçao. In de literatuur, in de memorie van toelichting bij de Staatsregeling van Curaçao, in de jurisprudentie, is dit begrip omschreven. Artikel 9, eerste lid, van de Staatsregeling van Curaçao luidt:

Niemand heeft voorafgaand verlof nodig om door de drukpers gedachten of gevoelens te openbaren, behoudens ieders verantwoordelijkheid volgens de landsverordening.

Dit recht, ook wel het recht op vrijheid van meningsuiting is ook gecodificeerd in het BuPo-verdrag en het EVRM. Het recht op vrijheid van meningsuiting wordt in het BuPo-verdrag beschreven als de vrijheid om inlichtingen en denkbeelden van welke aard ook te vergaren, te ontvangen en door te geven, ongeacht grenzen en ongeacht de vorm.

De toelichting op artikel 9 in de memorie van toelichting van de Staatsregeling van Curaçao luidt:

Dit artikel houdt een uitbreiding in van het recht zonder voorafgaand verlof gedachten of gevoelens door de drukpers te openbaren.

Uitbreiding met alleen de media radio en televisie komt niet in voldoende mate tegemoet aan de op dit punt in de samenleving levende opvattingen en doet evenmin op een toereikende wijze recht aan de grote en veelzijdige betekenis welke het recht om zonder voorafgaand verlof gedachten of gevoelens te openbaren heeft. Daarom is naast de afzonderlijke bepalingen over drukpers (het eerste lid) en radio en televisie (het tweede lid) ook een bepaling van algemene strekking opgenomen in het derde lid. Ook hier is niet gekozen voor een techniek onafhankelijke formulering. Een belangrijke vraag is onder welk lid internet valt. Dit veel gebruikte moderne middel om gedachten of gevoelens te openbaren is in de rechtspraak onder de werking van grondrechten gebracht. Gesteld kan worden dat internet zowel enige analogie met de drukpers (eerste lid) als met radio en televisie (tweede lid) heeft. Er is echter geen duidelijke voorrang van een van deze media. Het ligt dan ook voor de hand om internet te laten vallen onder de algemene bepaling van het derde lid. Voor de formulering van een grondrecht als het onderhavige en van de daaraan toe te voegen beperkingsclausule moet een bevredigende afbakening worden gevonden tussen enerzijds deze belangrijke verworvenheid, dat een ieder zich in vrijheid mag uiten, en anderzijds die rechten van anderen en die gemeenschapsbelangen, welke van een zodanig gewicht zijn dat het individuele grondrecht zal dienen te wijken. Een complicatie hierbij is, dat het openbaren van gedachten en gevoelens op zeer uiteenlopende wijze kan geschieden. Niet alleen de drukpers, de radio en de televisie, maar ook de film, het toneel, de expositie, het concert, het cabaret en het ballet behoren ertoe. Het is duidelijk, dat de situaties, waarin deze uitingsvormen functioneren, zeer verschillen. Het is ook duidelijk, dat de reguleringsbevoegdheden, die de overheid behoeft, bij de desbetreffende situatie moeten aansluiten. Een en ander heeft tot gevolg, dat de beperkingsbevoegdheden per situatie, dat wil zeggen per uitingsvorm kunnen variëren. Het samenvatten van het openbaringsrecht voor alle uitingsvormen in een formulering zou ertoe leiden, dat ook, de beperkingsbevoegdheid in een clausulering zou moeten worden neergelegd. Dit zou tot gevolg hebben, dat deze beperkingsclausule, die de overheid voor zeer ongelijke gevallen voldoende mogelijkheden moet bieden, op die uitingsvormen moet worden afgestemd, waarvoor de verst strekkende beperkingsbevoegdheid vereist is, waardoor voor verschillende andere uitingsvormen een verdergaande beperkingsbevoegdheid zou worden toegekend dan noodzakelijk en wenselijk is.

In het eerste lid is het recht opgenomen om zonder voorafgaand verlot door de drukpers gedachten of gevoelens te openbaren behoudens ieders verantwoordelijkheid volgens landsverordening. Het houdt in een verbod van preventieve censuur.

Het recht op zonder voorafgaand verlot gedachten of gevoelens te openbaren, houdt het verbod in van preventieve censuur. Censuur is het vooraf verbieden dat bepaalde meningen worden geuit of bepaalde informatie naar buiten komt. In beginsel mag een rechter alleen achteraf oordelen of er sprake is van een meningsuiting die verboden is. Dergelijke openbaringen van gedachten en gevoelens, meningsuitingen die strafbaar zijn gesteld, zijn gecodificeerd in het Wetboek van Strafrecht. Verwezen wordt naar bijvoorbeeld artikel 2:223 van het Wetboek van Strafrecht.

Artikel 2: 223

1.Hij die opzettelijk iemands eer of goede naam aanrandt, door beschuldiging van een bepaald feit, met het kennelijke doel om daaraan ruchtbaarheid te geven, wordt, als schuldig aan smaad, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van de derde categorie.

2.Indien dit geschiedt door middel van geschriften, afbeeldingen of gegevens uit geautomatiseerde werken, verspreid, openlijk tentoongesteld of aangeslagen, of door geschriften of gegevens waarvan de inhoud openlijk ten gehore wordt gebracht, wordt de dader, als schuldig aan smaadschrift, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van de derde categorie.

3.Noch smaad, noch smaadschrift bestaat voor zover de dader klaarblijkelijk heeft gehandeld in het algemeen belang of tot noodzakelijke verdediging.

In geval er nu sprake is van een uitzonderingstoestand waarin vooraf is bepaald dat bepaalde gedachten of gevoelens niet openbaar mogen worden gemaakt, dan bepalen degenen die belast zijn met toezicht en handhaving of er sprake is van overtreding van het verbod.

Een burger kan te allen tijde aan de rechter voorleggen of de opgelegde censuur door de Regering rechtmatig is.

Het verbod om gedachten en gevoelens te openbaren is niet in elke uitzonderingstoestand van toepassing. Slechts wanneer de uitzonderingstoestand aanleiding geeft tot een dergelijk verbod, dan kan het verbod van toepassing worden verklaard.

De fractie ziet de toegevoegde waarde van artikel 10 niet, in de vorm dat het nu is geformuleerd. De fractie is ook niet overtuigd van de manier waarop hoge risico's verlaagd kunnen worden, bijvoorbeeld in serieuze situaties, waarbij Curaçao wordt binnengevallen en zich in oorlog bevindt. Ook wil de fractie weten wat de toegevoegde waarde van artikel 10 is, gedurende een ecologische crisis als gevolg van een orkaan of aardbeving. De fractie wil ook weten waarom gedurende een uitzonderingstoestand in geval van een ecologische crisis een persoon of een verslaggever verhinderd wordt zijn gevoelens of gedachten te uiten. Verder wil de fractie weten waarmee het vorenstaande het werk van de Regering belemmert.

De Regering merkt op dat in geval er sprake is van een ecologische crisis artikel 10 van de Lei Estado di Emergencia hoogstwaarschijnlijk niet van toepassing zal worden verklaard. Zoals hiervoor vermeld kan dit artikel slechts van toepassing worden verklaard wanneer de uitzonderingstoestand als zodanig hiertoe aanleiding geeft.

Met betrekking tot het antwoord op de vraag over de bevoegdheid van binnentreden in woningen zonder machtiging en zonder legitimatie in artikel 12, lid 1, onder a, b, en c van het onderhavig ontwerp, is de fractie van mening dat de focus niet gericht is op veiligheid van personen of goederen, zoals beweerd wordt door de Regering, maar om aan de aangewezen ambtenaar de bevoegdheid te geven om informatie te vergaren tijdens de uitzonderingstoestanden. De fractie heeft helaas nog geen antwoord gekregen op deze vraag en blijft in afwachting hiervan.

Of het binnentreden van woningen zonder machtiging noodzakelijk is, is afhankelijk van de crisissituatie, de bedreiging of het veiligheidsbelang, zoals door dhr. Calmes aangegeven. Ook hier geldt weer dat het heel moeilijk is om een voorbeeld te geven wanneer dat wel mogelijk moet zijn, omdat het recht op privacy een grondrecht is, waar niet gauw of niet makkelijk van zal worden afgeweken. Het belang waarmee het binnentreden is gediend moet opwegen tegen het belang van het beschermen van het huisrecht. Daarnaast moet de wijze van uitoefening van de bevoegdheid tot binnentreden voldoen aan de eis van proportionaliteit. Daarbij gaat het erom dat de inbreuk op het huisrecht niet groter is dan in het concrete geval noodzakelijk. Ook hier zal aangetoond moeten worden dat het afwijken van het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer, noodzakelijk is om een crisis of ramp te beheersen. Voorts stelt dhr. Calmes dat de Regering beweert dat de focus gericht is op veiligheid van personen of goederen. De Regering reageert hierop door te stellen dat het geen bewering is, maar een wettelijke norm waaraan de aangewezen ambtenaren zich dienen te houden. Indien een burger kan aantonen dat in strijd met de bepaling van de Lei Estado di Emergencia de woning is binnengetreden, kan de burger zijn gelijk bij de rechter halen.

De fractie geeft te kennen geen antwoord te hebben gekregen op de vragen aan de Regering gesteld over artikel 13 van het onderhavig ontwerp. De fractie meent dat het antwoord gebaseerd is op een verdediging en het antwoord zelf op zijn vraag onbeantwoord is gebleven. Ook hier blijft de fractie in afwachting van het antwoord.

Voor wat betreft artikel 13 heeft dhr. Calmes de volgende vraag gesteld: Er zijn regimes in de wereld waarin wij kennismaken dat de pers wordt gecensureerd en contact via telecommunicatie wordt weggehaald, zodat de wereld niet kan zien wat er in dat land gebeurt. Willen we in voornoemde richting gaan met artikel 13, eerste lid?

Dhr. Calmes heeft gelijk wanneer hij stelt dat censuur in bepaalde delen van de wereld wordt toegepast en dat wij ervoor moeten waken om niet tot de lijst van landen te gaan behoren waarbij de persvrijheid wordt beperkt. Verwezen wordt naar het rapport van het Committee to protect journalists, te vinden op:

<https://cpj.org/reports/2019/09/10-most-censored-eritrea-north-korea-turkmenistan-journalist.php>.

Curaçao is een democratische rechtsstaat en heeft de vrijheid van grondrechten, waaronder persvrijheid hoog in het vaandel. Slechts indien een dergelijke censuur nodig is om een ramp of crisissituatie te beheersen, kan Curaçao deze bevoegdheid op grond van de Lei Estado di Emergencia voor beperkte tijd van toepassing verklaren. Bij een mogelijke natuurramp of pandemie ziet de Regering vooralsnog geen aanleiding om die bevoegdheid van toepassing te verklaren.

Voorts vraagt dhr. Calmes of een arts die dienst heeft of de vissers die radio of een "walkie talkie" voor een noodsituatie of voor hun werk gebruiken, een voorafgaande machtiging van de rechter moeten hebben?

Het antwoord op deze vraag luidt ontkennend.

Met betrekking tot artikel 21 van de onderhavige ontwerplandsverordening wil de fractie weten of het mogelijk is om medicijnen of speciale etenswaren voor personen of dieren te verbieden en hoe ontheffing hiervoor kan worden gevraagd.

Het import- of exportverbod van goederen, kan inderdaad ook betrekking hebben op medicijnen of speciale etenswaren, indien er een verband bestaat tussen deze medicijnen of etenswaren en de zich voordoende crisissituatie die tot een uitzonderingstoestand heeft geleid. Ter illustratie wordt verwezen naar het Landsbesluit in-, uit- en doorvoerverbod Venezolaans goud, zoals gepubliceerd in P.B. 2019, no. 82. In artikelen 2 en 3 van dit landsbesluit is het importverbod opgenomen en de wijze waarop ontheffing kan worden aangevraagd. Indien de Regering een import- en exportverbod in het leven roept, terwijl in een dergelijk geval een ontheffing mogelijk moet zijn, worden de ontheffingsregels tegelijk met het verbod vastgesteld.

Artikel 2

1. Het is verboden goud van Venezolaanse oorsprong, herkomst of afkomst in- of uit te voeren.
2. De minister kan ontheffing verlenen van het in het eerste lid bedoelde verbod.
3. De minister kan tevens ontheffing verlenen voor de doorvoer van goud van Venezolaanse oorsprong, herkomst of afkomst, indien hij ontheffing heeft verleend voor de invoer daarvan.

Artikel 3

1. Ontheffing voor de invoer, uitvoer of doorvoer van goud van Venezolaanse oorsprong, herkomst of afkomst, wordt schriftelijk bij de minister aangevraagd.
2. Voor de behandeling van een aanvraag tot ontheffing is een tarief verschuldigd. Dat tarief wordt bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, vastgesteld.
3. De aanvraag tot ontheffing bevat ten minste de volgende informatie en bescheiden:
 - a. de oorsprong, herkomst of afkomst, de geschatte hoeveelheid en de hoedanigheid van het in-, uit, of door te voeren goud;
 - b. het doel van de invoer, uitvoer, dan wel doorvoer van het goud;
 - c. de bestemming van het uit- of door te voeren goud;
 - d. de verwachte periode en daarin de verwachte frequentie van de invoer, uitvoer dan wel doorvoer van goud;
 - e. een betalingsbewijs van het tarief voor de behandeling van de aanvraag.

4. Bij ministeriële regeling met algemene werking kan de minister, handelende in overeenstemming met de Minister van Financiën, bepalen dat bij de aanvraag tevens informatie verstrekt en bescheiden overgelegd worden, ten behoeve van een beoordeling conform internationaal erkende 'due diligence'-richtlijnen voor een verantwoorde goudketen.
5. De aanvrager is desgevraagd verplicht alle nadere informatie en bescheiden, die relevant kunnen zijn voor de behandeling van de aanvraag en waarover hij redelijkerwijs kan beschikken, te verstrekken onderscheidenlijk over te leggen.
6. De aanvraag wordt niet in behandeling genomen zolang de volgens het derde, vierde en vijfde lid vereiste informatie en bescheiden niet of niet volledig zijn verstrekt onderscheidenlijk overgelegd.
7. Indien het vorige lid van toepassing is, wordt de aanvraag met de daarbij verstrekte informatie en overgelegde bescheiden aan de aanvrager teruggezonden, binnen een termijn van twee weken na ontvangst van de aanvraag, onder schriftelijke mededeling van de reden waarom de aanvraag niet in behandeling is genomen.
8. Op de dag waarop de aanvraag volledig is, vangt de beslistermijn van de minister aan. De aanvrager krijgt een schriftelijke ontvangstbevestiging met vermelding van de datum waarop de aanvraag volledig is.
9. De beslistermijn, bedoeld in het vorige lid, bedraagt maximaal zes weken.

De fractie van "Partido Alternativa Real" (PAR-fractie) heeft met voldoening kennisgenomen van de memorie van antwoord en heeft de volgende op- en aanmerkingen.

De PAR-fractie stelt wederom voor om in artikel 11, vijfde lid, na het woord "advies" de Sociaal Economische Raad toe te voegen aan het artikel.

De Regering heeft als antwoord op dat verzoek van de PAR-fractie als volgt gereageerd in de memorie van antwoord:

In dit artikellid zijn uitsluitend de Hoge Colleges van Staat, de ministers, de Staten, de Gouverneur en het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba, aangewezen om in hoogst uitzonderlijke gevallen fysiek te kunnen vergaderen. De door de PAR-fractie benoemde organisaties vallen niet onder deze categorie, namelijk Hoge College van Staat en het zijn ook geen gezagdragers. Ergens moet een grens worden getrokken in de landsverordening en dat is met de bovenbeschreven kwalificatie gedaan.

Echter, bij nader bestudering van artikel 11, vijfde lid, van het onderhavige ontwerp kan worden geconcludeerd dat de Sociaal Economische Raad (SER) ook onderdeel uitmaakt van de organisaties die in hoogst uitzonderlijke gevallen fysiek kunnen vergaderen. De SER is namelijk een vast college van advies. Dus naast de Hoge Colleges van Staat, de ministers, de Staten, de Gouverneur, zijn ook de vaste colleges van advies aangemerkt als organisaties waarop deze uitzondering van toepassing is. Deze organen zijn in de Landsverordening comptabiliteit 2010 aangeduid als staatsorganen, zie artikel 1, onderdeel i, van de Landsverordening comptabiliteit 2010.

Artikel 11, vijfde lid, van het onderhavige ontwerp luidt namelijk:

De uitzonderingstoestand laat onverlet het recht van de Gouverneur van Curaçao, de ministers, de Statenleden, de griffier van de Staten, de Raad van Advies Curaçao, de Algemene Rekenkamer Curaçao, de Ombudsman, de vaste colleges van advies, het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba en het openbaar ministerie om in de uitoefening van hun functie en vergezeld van medewerkers ongehinderd in fysieke vergadering of zitting bijeen te komen.

De PAR-fractie verwijst naar pagina 12 van 46 van de memorie van antwoord waar de Regering reageert op het verzoek van de PAR-fractie om in artikel 11, vijfde lid, na het woord "advies" de Overheidsaccountantsbureau toe te voegen.

De Overheidsaccountantsbureau komt niet voor in het rijtje van staatsorganen van de Landsverordening comptabiliteit 2010 en niets belet de Overheidsaccountantsbureau om in het geval er een verbod geldt om zich op de openbare weg te begeven, om virtueel te vergaderen. De Regering onderschrijft evenwel het standpunt van de fractie dat de controles, adviezen en werkzaamheden van de Overheidsaccountantsbureau belangrijk zijn, echter ergens moet een grens worden getrokken. Deze bepaling is voor de veiligheid van de burger in het onderhavige ontwerp opgenomen en niet om mensen of organisaties te pesten.

De PAR-fractie wil weten of bij het afkondigen van de uitzonderingstoestand in het landsbesluit wordt aangegeven welke bevoegdheden van toepassing zijn? Worden de specifieke acties ook in het landsbesluit aangegeven of wordt dat in de ministeriële regeling met algemene werking aangegeven welke bevoegdheden van hoofdstukken 3 en 4 van de landsverordening van toepassing zijn?

Indien op voorhand vaststaat dat de Regering bepaalde bevoegdheden dient toe te passen om de crisissituatie of ramp te beheersen, dan zal inderdaad in het betreffende landsbesluit worden aangegeven welke bevoegdheden van toepassing zullen zijn. In de Landsverordening uitzonderingstoestand van Sint Maarten geschiedt de van toepassing verklaring inderdaad in hetzelfde landsbesluit ter afkondiging van de uitzonderingstoestand. Het bezwaar hiertegen is dat ten tijde van de afkondiging veelal niet voldoende kan worden overzien welke bevoegdheden nodig zijn. De strekking van het onderhavige ontwerp is een proportionele, subsidiaire en flexibele toepassing van de bevoegdheden, waardoor afhankelijk van de (gewijzigde) omstandigheden, bij ministeriële regeling met algemene werking na afkondiging van de uitzonderingstoestand, maar binnen een termijn van 90 dagen bepaalde bevoegdheden van toepassing kunnen worden verklaard. Het vorenstaande houdt dus in dat de bevoegdheden opgenomen in Hoofdstukken 3 en 4 van het onderhavige ontwerp in het betreffende landsbesluit, dan wel later in een ministeriële regeling met algemene werking - afhankelijk van de ontwikkeling van de crisissituatie of ramp - kunnen worden opgenomen.

De PAR-fractie wil weten wanneer de Staten de nota naar aanleiding van de Landsverordening tot wijziging van de Landsverordening rampenbestrijding en onteigening zal ontvangen?

Deze nota naar aanleiding van het verslag zal per direct aan de Staten worden aangeboden.

Volgens de PAR-fractie is artikel 24 van het ontwerp in concordantie met artikel 17 van de Staatsregeling. Is die concordantie ook van toepassing op artikel 96, tweede lid, van de Staatsregeling van Curaçao?

Artikel 24 van het onderhavige ontwerp luidt:

1. De minister is bevoegd door hem aangewezen groepen van personen op een door hem aangegeven plaats tijdelijk te doen ophouden. De ophouding kan mede omvatten, indien nodig, het overbrengen naar die plaats.
2. De minister oefent de bevoegdheid, bedoeld in het eerste lid, slechts uit:
 - a. jegens personen die een specifiek voorschrift gegeven door het bevoegd gezag ter uitvoering van deze landsverordening groepsgewijs niet naleven, en
 - b. indien het ophouden noodzakelijk is ter voorkoming van voortzetting of herhaling van de niet-naleving en de naleving redelijkerwijs niet op andere geschikte wijze kan worden verzekerd.

In artikel 96, tweede lid, van de Staatsregeling van Curaçao wordt bepaald dat in de Lei Estado di Emergencia kan worden afgeweken van bepaalde grondrechten, te weten de vrijheid van drukpers, het recht van vereniging en vergadering, de onschendbaarheid van de woning en het briefgeheim.

Artikel 17 van de Staatsregeling van Curaçao bevat het grondrecht tot vrijheid, de zogenaamde vrijheidsontnemingsbepaling. Artikel 17 van de Staatsregeling van Curaçao luidt:

1. Buiten de gevallen bij of krachtens de landsverordening bepaald mag niemand zijn vrijheid worden ontnomen.
2. Hij aan wie anders dan op rechterlijk bevel zijn vrijheid is ontnomen, kan aan de rechter zijn invrijheidstelling verzoeken. Hij wordt in dat geval door de rechter gehoord binnen een bij landsverordening te bepalen termijn. De rechter gelast de onmiddellijke invrijheidstelling, indien hij de vrijheidsontneming onrechtmatig oordeelt.
3. De berechting van hem aan wie met het oog daarop zijn vrijheid is ontnomen, vindt binnen een redelijke termijn plaats.
4. Hij aan wie rechtmatig zijn vrijheid is ontnomen, kan worden beperkt in de uitoefening van grondrechten voor zover deze zich niet met de vrijheidsontneming verdraagt.

In artikel 96, tweede lid, is dus niet opgenomen dat van het grondrecht op vrijheid mag worden afgeweken, zoals dat wel het geval is ten aanzien van de vrijheid van drukpers, het recht van vereniging en vergadering, de onschendbaarheid van de woning en het briefgeheim. Dat betekent dat van dit grondrecht niet mag worden afgeweken conform artikel 96, tweede lid, van de Staatsregeling van Curaçao.

In artikel 24 van het onderhavige ontwerp is de bevoegdheid opgenomen om iemand maximaal 12 uur op te houden. Hiermee wordt niet afgeweken van het grondrecht op vrijheid als bedoeld in artikel 96, tweede lid, van de Staatsregeling van Curaçao, maar wordt dit grondrecht, zoals bepaald in artikel 17, eerste lid, van de Staatsregeling van Curaçao beperkt. Immers artikel 17, eerste lid, van de Staatsregeling biedt grondslag om bij landsverordening de vrijheid van een persoon te ontnemen. De bedoeling van artikel 24 van het onderhavige ontwerp is dus een tijdelijke vrijheidsbeperking mogelijk te

maken, geen vrijheidsbeneming. Zie ook de memorie van toelichting bij deze bepaling.

De PAR-fractie wenst graag nadere uitleg waarom geen afzonderlijke regelingen worden gebruikt ter vaststelling van de handelswijze gedurende de verschillende soorten calamiteiten. Met het onderhavige ontwerp wordt meerdere wettelijke regelingen tegelijk gecoördineerd.

De Regering vraagt zich af of de PAR-fractie bedoelt dat in geval er sprake is van een natuurramp er een aparte wettelijke regeling voor die noodtoestand tot stand moet worden gebracht en als er een noodtoestand is als gevolg van bijvoorbeeld een pandemie, ook een aparte wettelijke regeling tot stand moet komen. De reden waarom de Regering ervoor heeft gekozen om bij aantasting van de vitale belangen van de samenleving ofwel een noodtoestand, de maatregelen die de Regering kan nemen en de bevoegdheden die aan de Regering worden toegekend, in één landsverordening op te nemen, is omdat dit voorgeschreven is in artikel 96 van de Staatsregeling van Curaçao en deze systematiek de overzichtelijkheid ten goede komt. Hoewel de crisissituaties of buitengewone omstandigheden die het bestaan van het Land of de samenleving bedreigen verschillend kunnen zijn, zijn de bevoegdheden in alle gevallen hetzelfde, waarbij niet perse bij alle soorten rampen en crises alle bevoegdheden ook dienen te worden toegepast. Een en ander is ook afhankelijk van de ernst van de noodtoestand. Indien de Regering in een uitzonderingstoestand bij bijvoorbeeld ordeverstoring, de ordeverstoorers op een bepaalde plaats tijdelijk wenst op te houden – dat is de bestuurlijke ophouding als bedoeld in artikel 24 van het onderhavige ontwerp – dient de Regering in ieder geval steeds conform de normen neergelegd in de Lei Estado di Emergencia te handelen. Hoewel er dus sprake kan zijn van een pandemie, een orkaan, of welke andere ramp dan ook, blijven de instrumenten en bevoegdheden van de overheid hetzelfde.

De PAR-fractie constateert dat het onderhavige ontwerp alleen van toepassing is op de drukpers. Wat gebeurt met de mensen die zich uitlaten via de radio of sociale media?
Artikel 10 van het onderhavige ontwerp luidt:

1. Gedurende de periode waarin een uitzonderingstoestand geldt, kan bij ministeriële regeling met algemene werking worden bepaald, dat het aan is het eenieder is verboden gedachten of gevoelens te openbaren, inlichtingen door te geven, te vergaren of te ontvangen, of vertoningen, die van films daaronder begrepen, te verzorgen.
2. Onder het openbaren van gevoelens en gedachten als bedoeld in het eerste lid, wordt in elk geval verstaan het op welke wijze dan ook vervaardigen, uitgeven, voorhanden hebben, verspreiden, aanbrengen of in de handel brengen van geschriften, opschriften, tekeningen of afbeeldingen.

De inperking van de vrijheid van meningsuiting, geldt niet alleen voor de drukpers, maar geldt voor elke vorm van openbaring van gevoelens en gedachten. Immers in het tweede lid van artikel 10 van het onderhavige

ontwerp is bepaald dat onder het openbaren van gevoelens en gedachten als bedoeld in het eerste lid, in elk geval wordt verstaan het op welke wijze dan ook vervaardigen, uitgeven, voorhanden hebben, verspreiden, aanbrengen of in de handel brengen van geschriften, opschriften, tekeningen of afbeeldingen. Dus ook tegen mensen die zich in strijd met het verbod, bedoeld in artikel 10, eerste lid, van het onderhavige ontwerp uitlaten via de radio of sociale media (internet) kan opgetreden worden. Er is dus sprake van een ruime uitleg van het begrip.

Ingevolge het onderhavige ontwerp kunnen de Staten een uitzonderingstoestand opheffen. Hoe is dit mogelijk, vraagt de PAR-fractie.

Dit heeft te maken met de bevoegdheid die aan de Staten krachtens artikel 96, derde lid, van de Staatsregeling van Curaçao is toegekend. De Regering had ook graag gewild dat de Staten eerst de crisisstaf horen, alvorens een dergelijke beslissing te nemen. De vraag is of de autonome bevoegdheid van de Staten, om te beslissen over de uitzonderingstoestand in dier voege beperkt kan worden dat eerst de crisisstaf gehoord dient te worden.

Volgens de PAR-fractie is het niet gewenst dat de uitzonderingstoestand naar aanleiding van adviezen van deskundigen door de Staten wordt opgeheven.

De Regering onderschrijft dit standpunt van de PAR-fractie. Ieder zichzelf respecterende lid van de Staten zal in een dergelijke uitzonderlijke situatie zich goed moeten laten informeren over de crisissituatie waarin het land zich bevindt en de vitale belangen die worden aangetast, teneinde aan de hand van een advies van het advies van terzake deskundigen een beslissing te nemen. Het is zeker derhalve wenselijk dat de crisisstaf eerst wordt gehoord.

De MAN-fractie vraagt of het onderhavige ontwerp in dier voege kan worden gewijzigd dat de Minister van Algemene Zaken eerst de Staten informeert, alvorens een uitzonderingstoestand af te kondigen.

Een landsbesluit tot afkondiging van een uitzonderingstoestand wordt terstond aan de Staten aangeboden, dat is dus op hetzelfde moment als de afkondiging van het landsbesluit zelf. In de Staatsregeling van Curaçao, artikel 96, derde lid, staat: De Staten beslissen terstond na de afkondiging van een uitzonderingstoestand.

De Regering dient in sommige gevallen snel te handelen en zal niet eerst een Statenvergadering kunnen bijwonen, om de Staten te informeren over de afkondiging van een uitzonderingstoestand. De Regering kan, indien de omstandigheden het toelaten, wel eerst het College van Senioren van de Staten of een vergadering van de Staten bijwonen om de nodige informatie te verschaffen. Het is zeker aan te bevelen, zoals de MAN-fractie voorstelt, om indien de buitengewone omstandigheden het toelaten, eerst de Staten te informeren dat er een uitzonderingstoestand zal worden afgekondigd.

De MAN-fractie geeft aan dat de bevoegdheid tot het binnentreden in woningen zonder machtiging en zonder legitimatie slechts mogelijk is ter voorkoming of bestrijding van ernstig en onmiddellijk gevaar voor de veiligheid van personen of goederen. De MAN-fractie vraagt wie beslist of er sprake is van ernstig en onmiddellijk gevaar voor de veiligheid van personen of goederen.

Die beslissing kan worden genomen door de Regering en vastgelegd in het landsbesluit ter afkondiging van de uitzonderingstoestand of in de ministeriële regeling met algemene werking waarin wordt bepaald dat de aangewezen ambtenaar bevoegd is een woning zonder legitimatie binnen te treden. In het betreffende landsbesluit of ministeriële regeling met algemene werking wordt aangegeven dat de bevoegdheid daartoe bestaat en de aangewezen ambtenaar dient telkens in het individuele geval te beoordelen of er sprake is van een situatie van ernstig en onmiddellijk gevaar.

In artikel 17, tweede lid, onderdeel f, wordt bepaald dat het bedrag van de aan iedere rechthebbende te betalen schadeloosstelling wordt, zo mogelijk, door de minister, degene, te wiens behoeve de vordering is geschied, en de rechthebbende in onderling overleg bij ministeriële beschikking vastgesteld. De MAN-fractie vraagt hoe het bedrag wordt bepaald, wat is het kader hiervoor? Door wie wordt de schadeloosstelling begroot? Het bedrag van de schadeloosstelling mag niet disproportioneel zijn. Het bedrag moet evenredig zijn aan de werkelijk geleden schade, aldus de MAN-fractie.

De MAN-fractie vraagt wat het kader is voor de vaststelling van het bedrag der schadeloosstelling. Het kader is dat dit in onderling overleg met de rechthebbende geschiedt. De rechthebbende kan bewijzen aanleveren bij de minister, of een door de minister aangewezen ambtenaar of schade expert, en aan de hand van de geleverde bewijsstukken, wordt het bedrag bepaald. Hiervoor worden geen gelden gereserveerd op de Landsbegroting. De Regering heeft wel een post onvoorziene kosten op de begroting op basis waarvan dit soort uitgaven van gefinancierd kunnen worden. De Regering onderschrijft het standpunt van de MAN-fractie dat de hoogte van de schadeloosstelling in evenredigheid staat tot de werkelijk geleden schade.

De MAN-fractie is van mening dat voor de maatregelen die de grondrechten betreffen, gewenst wordt dat de juiste maatregel wordt getroffen in geval er sprake is van een uitzonderingstoestand. De fractie wenst graag duidelijkheid in welk geval welk maatregel kunnen worden toegepast.

Helaas kan de Regering die duidelijkheid niet op voorhand verschaffen, omdat de vitale belangen die aangetast worden in een crisissituatie enorm verschillen en voor elke buitengewone omstandigheid of noodtoestand aan de hand van de zich voordoende crisissituatie bepaald wordt welke maatregelen nodig zijn om de crisis of ramp te beheersen.

Voor wat betreft de systematiek van het onderhavig ontwerp wil de MAN-fractie weten waarom Curaçao, evenals in Nederland het geval, gekozen heeft voor het escalatiemodel en niet voor een beperkte en algemene noodtoestand.

In Nederland kent het staatsnoodrecht sinds 1997 de beperkte en algemene noodtoestand, op grond van artikel 103 van de Grondwet geregeld in de Coördinatiewet uitzonderingstoestanden. Verwezen wordt naar de brief d.d. 3 juli 2018 van de Minister van Justitie en Veiligheid aan de Tweede Kamer, met als onderwerp: Modernisering staatsnoodrecht.

In een beperkte noodtoestand kunnen de meeste noodbevoegdheden in werking worden gesteld. Tijdens een algemene noodtoestand kunnen bovendien noodbevoegdheden waarmee wordt afgeweken van de Grondwet, en enkele andere 'zwaardere' noodbevoegdheden in werking worden gesteld. De noodbevoegdheden die in een beperkte noodtoestand kunnen worden toegepast, kunnen onder bepaalde voorwaarden ook separaat, dat wil zeggen buiten een noodtoestand, worden toegepast. De figuur van de separate toepassing is opgenomen in tal van wetten. Daarmee wordt de mogelijkheid geopend om ingeval buitengewone omstandigheden dit noodzakelijk maken, bepaalde noodbevoegdheden in werking te stellen. Dat maakt adequaat optreden mogelijk in buitengewone omstandigheden die niet zo ernstig zijn dat zij tot afkondiging van de beperkte noodtoestand behoeven te leiden, maar die wel van dien aard zijn dat over enkele noodbevoegdheden moet kunnen worden beschikt. Het buiten een noodtoestand in werking stellen van een of meer noodbevoegdheden geschiedt bij koninklijk besluit, op voordracht van de minister-president. Het besluit wordt onverwijld gevolgd door een voorstel van wet (aangeduid als verlengingswet), opdat de Staten-Generaal zich kunnen uitspreken over het voortduren van de in werking gestelde bepalingen.

Met de systematiek van beperkte en algemene noodtoestand zoals in Nederland bestaat, is een lijst van bevoegdheden opgesomd die in een beperkte of in een algemene noodtoestand kan worden toegepast.

Curaçao heeft de hierboven beschreven uitwerking van het staatsnoodrecht in Nederland bijna in zijn geheel opgevolgd, met het verschil dat Curaçao niet voor de terminologie beperkte of algemene noodtoestand heeft gekozen. Het aantal wettelijke regeling waarin noodbevoegdheden zijn opgenomen, is op Curaçao ook veel beperkter dan in Nederland.

Curaçao heeft gekozen voor de wijze waarop in Sint Maarten het staatsnoodrecht is gecodificeerd in de Landsverordening uitzonderingstoestand. Met andere woorden de Sint Maartense Landsverordening uitzonderingstoestand heeft als model gediend, aangevuld met instrumenten zoals men die in de Nederlandse staatsnoodrecht kent. Ter illustratie worden hieronder enkele bepalingen uit Landsbesluit uitzonderingstoestand van 4 april 2020, no. 2020/0314 van Sint Maarten geciteerd. Op een overzichtelijke wijze is in het betreffende landsbesluit bepaald welke bevoegdheden worden toegepast. De bevoegdheden maken deel uit van de Landsverordening uitzonderingstoestand van Sint Maarten.

In overweging genomen hebbende:

dat de Wereld Gezondheidsorganisatie op 11 maart 2020 heeft vastgesteld dat er een pandemie is ontstaan ten gevolge van een nieuw subtype human influenzavirus, genaamd COVID 19/SARS-cOv-2, en daarbij aangeraden dat landen urgente en ingrijpende maatregelen nemen ter voorkoming van de verdere groei van deze pandemie;

dat deze infectieziekte inmiddels in een groot aantal landen is geconstateerd en steeds meer mensen hiermee besmet raken, terwijl veel mensen ten gevolge hiervan al zijn overleden en nog steeds overlijden, met alle ernstige gevolgen voor die landen;

dat wereldwijd vergaande maatregelen worden genomen om de groei van deze infectieziekte zoveel mogelijk te bestrijden en te beperken;

dat ten gevolge van deze infectieziekte ook in Sint Maarten een ernstige verstoring van de openbare veiligheid is ontstaan, waarbij het leven, de gezondheid en het welzijn van de ingezetenen van het Land in ernstige mate worden bedreigd, en waarbij een gecoördineerde inzet van diensten en organisaties van verschillende disciplines is vereist;

dat Sint Maarten al maatregelen heeft genomen ter beperking van de binnenkomst van personen afkomstig uit landen, waarin deze infectieziekte zich op grote schaal heeft gemanifesteerd en ernstige gevolgen heeft gehad;

dat de Minister van Toerisme, Economische Zaken, Verkeer en Telecommunicatie de Regeling opening en sluitingstijden dienstverlenende bedrijven ter bestrijding van het coronavirus op 23 maart 2020 heeft vastgesteld en heeft gewijzigd op 30 maart 2020 en 2 april 2020, waarin is bepaald welke essentiële bedrijven open mogen blijven en welke niet essentiële moeten sluiten in het kader van de bestrijding en beperking van de coronavirus;

dat de Minister van Justitie op 29 maart 2020 de Tijdelijke regeling maatregelen openbare orde COVID-19 heeft vastgesteld, houdende voorschriften als bedoeld in artikel 1 van de Algemene Politiekeur ter handhaving van het social distancing-beleid van de regering ter voorkoming van verdere verspreiding van het coronavirus;

dat het thans is gebleken dat er verdergaande maatregelen nodig zijn om het coronavirus nog meer te kunnen bestrijden in Sint Maarten;

dat wegens deze buitengewone omstandigheden het noodzakelijk is voornoemde Ministeriële regelingen van de Minister van Toerisme, Economische Zaken, Verkeer en Telecommunicatie en de Minister van Justitie in te trekken en de uitzonderingstoestand af te kondigen ter handhaving van de uitwendige of inwendige veiligheid;

Gelet op:

- artikel 112 van de Staatsregeling;

- artikelen 1, 6, 8, 11, 12, 14, 15 en 16 van de Landsverordening uitzonderingstoestand;

HEEFT BESLOTEN:

Artikel 1

Op voordracht van de Minister-President wordt ter handhaving van de uitwendige of inwendige veiligheid de uitzonderingstoestand afgekondigd voor het gehele grondgebied van het land Sint Maarten voor een periode van twee weken beginnende op de dag na de ondertekening van dit landsbesluit, met een mogelijke verlenging indien nodig.

Artikel 2

1. Het is aan een ieder geboden zich te gedragen als bedoeld in artikel 11 van de Landsverordening uitzonderingstoestand, in het bijzonder om zich niet op de openbare weg te begeven of zich aan de openbare weg op te houden gedurende de 24 uren van de dag voor de periode genoemd in artikel 1.

2. Het verbod in het eerste lid geldt niet voor:

a. de Gouverneur en de Ministers, inclusief hun beveiligingsfunctionarissen en chauffeurs;

b. de Statenleden;

c. personen die werkzaam zijn voor een onderneming of organisatie die één van de in bijlage 1 bij dit besluit genoemde essentiële functies of processen vervult, voor zover zij in het kader van de uitoefening van hun functie buiten woning of verblijfsgelegenheden dienen te begeven of te bevinden en de uitoefening van de functie of de uitvoering van het proces geen uitstel duldt;

- d. personen die zich vanwege een aantoonbaar urgente reden die geen uitstel duldt naar of van een medische zorginstelling of een apotheek begeven;
- e. personen die belast zijn met de zorg van een bejaard familielid en van en naar dit familielid moeten bewegen voor een urgente reden die geen uitstel duldt.

3. De Minister-President kan de uren als bedoeld in het eerste lid en de bijlage als bedoeld in het tweede lid, onder c, bij ministeriële regeling wijzigen.

Artikel 3

1. Gedurende de periode dat de uitzonderingstoestand, bedoeld in artikel 1, van kracht is, worden geen vergunningen krachtens de Algemene Politiekeur verleend om:

- a. op de openbare weg optochten te houden, te leiden of te organiseren;
- b. openbare gemakkelikheden te geven of voor het publiek toegankelijke bijeenkomsten tot ontspanning of vermaak te houden.

2. De reeds verleende vergunningen voor evenementen als bedoeld in het eerste lid dienen geacht niet te zijn verleend.

De Kòrsou di Nos Tur Fractie heeft geen vragen, maar wenst het ontwerp van tafel te vegen, omdat het ontwerp een inbreuk vormt op de vrijheid van burgers.

De Regering herinnert de fractie eraan dat zowel het BuPo-verdrag als het EVRM en de Staatsregeling van Curaçao deze vrijheidsinperking in buitengewone omstandigheden toelaatbaar achten, teneinde vitale belangen van de samenleving te waarborgen voor zover de situatie het vereist.

De Movementu Futuro Korsou, de MFK-fractie vraagt of de Regering op een meerderheid in de Staten kan rekenen voor het vaststellen van onderhavige noodwet.

Dat zal bij de stemming in de openbare vergadering van de Staten blijken.

Met onderhavige noodwet gaat de Minister-President wel erg ver, de bevoegdheden van het Parlement worden ontnomen of geminimaliseerd, het werk van de rechterlijke macht wordt overgenomen en ook een deel van de uitvoerende macht, aldus de fractie. Is dit juist of niet? Conform de onderhavige ontwerplandsverordening doet de Minister-President het werk van alle delen van de trias politica. Klopt het wel of niet?

De trias politica is een theorie van de staatsinrichting waarin de staat opgedeeld is in drie organen die elkaars functioneren bewaken. De verdeling kent een wetgevende macht die wetten opstelt, een uitvoerende macht die het dagelijks bestuur van de staat uitvoert en een rechterlijke macht die deze uitvoering toetst aan de wet.

In de Lei Estado di Emergencia is de trias politica helemaal tot haar recht gekomen. De Regering die voert de landsverordening uit, die tot stand is gekomen in samenwerking met de Staten. De Staten kunnen een besluit nemen over de uitvoering, in die zin dat de Staten de macht heeft om een uitzonderingstoestand op te heffen. En de rechterlijke macht is steeds bevoegd om over het handelen van de Regering te oordelen, indien de burger van mening is dat de Regering in een uitzonderingstoestand onrechtmatig heeft gehandeld. In geen enkele opzicht doet de Minister President het werk van de Staten of de rechterlijke macht. De Regering kan zich dus niet vinden in deze stelling van de MFK-fractie.

Waarom wenste de Minister-President deze noodwet te introduceren?

Aan de wetgevende macht, dat is de Staten en de Regering tezamen, is in de Staatsregeling van Curaçao de opdracht gegeven om deze landsverordening tot stand te brengen, zie artikel 96 van de Staatsregeling van Curaçao. Alle landen in het Koninkrijk, met uitzondering van Aruba, hebben een dergelijke landsverordening. Wereldwijd hebben landen een "Emergency Act" of wetten met andersoortige benamingen om legaal buitengewone omstandigheden het hoofd te kunnen bieden. Verwezen wordt naar het informatiedocument, getiteld "Respecting democracy, rule of law and human rights in the framework of the COVID-19 sanitary crisis", waarin voor lidstaten van de Europese Unie handvaten worden gegeven bij de beheersing van de COVID-19 crisis. Hoewel Curaçao geen lidstaat is van de Europese Unie geldt hier wel het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens.

Paragraaf 2.1 wordt hier geciteerd om aan te geven hoe wereldwijd "emergency laws" ofwel landsverordeningen die uitzonderingstoestand betreffen kunnen worden toegepast in de COVID-19 crisis en andere crisissen waarmee landen te kampen kunnen krijgen.

[2.1. The principle of legality

Even in an emergency situation the rule of law must prevail. It is a fundamental principle of the rule of law that state action must be in accordance with the law. The "law" in this context includes not only acts of Parliament but also, for example, emergency decrees of the executive, provided that they have a constitutional basis. Many constitutions provide for a special legal regime (or regimes) increasing the powers of the executive authorities in the case of a war or a major natural disaster or another calamity. It is also possible for the legislature to adopt emergency laws specifically crafted for dealing with the current crisis, which go beyond the already existing legal rules. Any new legislation of that sort should comply with the constitution and international standards and, where applicable, be subjected to review by the Constitutional Court.]

De fractie wil weten wie de Minister-President heeft gekozen om zijn taak uit te voeren. Het volk heeft de Statenleden gekozen en nu wil de Minister-President op hun stoel gaan zitten. Met deze noodwet wil de Minister-President beslissen wat er gaat gebeuren, aldus de fractie.

Als de Minister President op de stoel van de Statenleden gaat zitten, dan betekent het dat de Minister President geen landsverordening aan de Staten ter goedkeuring voorlegt, maar zelf ministeriële regeling met algemene werking opstelt en zichzelf verstrekende bevoegdheden toekent. Ook betekent het dat de Minister President zichzelf controleert. In dit geval heeft de Regering een ontwerp-landsverordening met citeertitel Lei Estado di Emergencia aan de Staten ter goedkeuring voorgelegd. Slechts indien de Staten het ontwerp goedkeuren, is er sprake van een regeling met kracht van wet.

Bij alles wat de Regering of minister doet in het kader van de Lei Estado di Emergencia, worden de Staten betrokken en kunnen de Staten beslissen of de

bevoegdheidstoepassing terecht, noodzakelijk of wenselijk is. Verwezen wordt bijvoorbeeld naar artikel 23 van het onderhavige ontwerp. In dit artikel wordt bepaald dat gedurende de periode van een uitzonderingstoestand, de minister bij ministeriële regeling met algemene werking algemeen verbindende voorschriften kan vaststellen die nodig zijn. De minister brengt deze voorschriften wel zo spoedig mogelijk ter kennis van de Staten, van de Gouverneur en van de Procureur-Generaal. De voorschriften vervallen meteen indien zij niet door de Staten in hun eerstvolgende vergadering worden bekrachtigd. Ook hier is de controlerende en wetgevende macht van de Staten gerespecteerd.

Zie verder artikel 28 van het onderhavige ontwerp. Bij een separate toepassing van de Lei Estado di Emergencia, dus ook indien de uitzonderingstoestand niet is afgekondigd, kunnen ingeval buitengewone omstandigheden dit noodzakelijk maken, bij landsbesluit bepaalde in de Lei Estado di Emergencia bevoegdheden in werking worden gesteld. Echter, hiervoor wordt onverwijld een voorstel van landsverordening aan de Staten gezonden. De Staten kunnen het voorstel verwerpen, waardoor de Regering de bevoegdheden niet meer zou kunnen toepassen. Ook hier is de controlerende en wetgevende macht van de Staten gerespecteerd. Daarbij moet worden opgemerkt dat een landsbesluit, een besluit is van de Regering, dat is alle ministers tezamen met de Gouverneur als hoofd van de Regering. Een landsbesluit is nimmer een beslissing van de Minister President alleen.

De Regering dient ook vanwege het afkondigen van een uitzonderingstoestand aan de Staten mededeling doen van hetgeen is verricht ingevolgde de uitzonderingstoestand, zie artikel 4, derde lid, van het onderhavige ontwerp. Hiermee wordt de Staten van informatie voorzien om zoals gebruikelijk achteraf de controlerende taak uit te oefenen.

Geconcludeerd kan worden dat de trias politica op geen enkele wijze in het gedrang is met deze landsverordening.

De fractie wil weten of er sprake is van vrijheid en rust in de woningen?

Conform de Staatsregeling van Curaçao (artikel 14) mag niemand in een woning zonder toestemming van de bewoner binnentreden; dit is alleen geoorloofd in bepaalde gevallen, bij landsverordening voorgeschreven.

Ook het recht op privacy, zoals bepaald in de Staatsregeling van Curaçao (artikel 12), beschermt personen of groepen af van bespieding en beïnvloeding. Privacy betekent dat iemand in zijn huis dingen kan doen zonder dat de buitenwereld daar weet van heeft, inbreuk op maakt, of invloed op heeft. De Curaçaose burger wordt dus in die zin beschermd dat in de Staatsregeling van Curaçao wordt bepaald dat niemand zijn woning kan binnentreden zonder toestemming en dat de burger recht heeft op privacy. Maar ook op deze grondrechten bestaan ter verdediging van de nationale veiligheid, uitzonderingen. Zie artikel 14, derde lid, van de Staatsregeling van Curaçao waarin wordt bepaald dat het binnentreden mogelijk is, indien dit ter bescherming van de nationale veiligheid nodig is.

Vanaf mei 2017 is de Regering overgegaan in een rechtvaardige overheid, integer en bekwaam, bestaande uit drie leiders van PIN, MAN en PAR. Inmiddels zijn de toenmalige leiders van PIN en MAN niet meer aanwezig. Graag wil de fractie weten of die overeenkomst nog van kracht is.

Het politiek stelsel van Curaçao is een parlementair stelsel en meerpartijstelsel. Dat betekent zoals de MFK-fractie hiervoor heeft gesteld, dat de Statenleden worden gekozen en niet de ministers. In dit stelsel wordt het kabinet gesteund door twee of meer partijen die in de Staten samenwerken, dat is de coalitie. De bewindslieden in een kabinet zijn afkomstig uit de partijen die de coalitie vormen. In dit stelsel dient het kabinet het vertrouwen te hebben van de meerderheid in de Staten. De meerderheid in de Staten kan beslissen of de Regering naar huis moet. De vraag of in deze overeenkomst, bedoeld wordt de coalitie, de samenwerking tussen partijen nog van kracht is, wordt dus door de Staten beantwoord in een parlementair stelsel.

De MFK-fractie geeft aan dat er over ongeveer 5 à 6 maanden nieuwe verkiezingen worden gehouden op Curaçao. Op grond hiervan wil de fractie weten wat de Minister-President wil doen met deze noodwet?

Het uitgangspunt, ook van de Staatsregeling van Curaçao, is dat een democratisch land, ongeacht welke partij het land bestuurt, een Lei Estado di Emergenisa moet hebben. In de Staatsregeling van Curaçao staat niet dat de uitzonderingstoestand voor een bepaalde groep in de samenleving is bedoeld; het is bedoeld ter waarborging van de nationale veiligheid van alle burgers in de samenleving. Deze landsverordening creëert de wettelijk grondslag om ten tijde van buitengewone omstandigheden als land te kunnen blijven opereren.

De fractie wil weten wat de Regering met deze noodwet in de toekomst wil bereiken. Zullen arbeiders die de straat op gaan om voor hun rechten op te komen problemen ondervinden?

Arbeiders die de straat opgaan om voor hun rechten op te komen, houden in beginsel een openbare manifestatie. In de Landsverordening Openbare Manifestatie zijn de regels opgenomen over de wijze waarop de Regering te werk kan gaan bij openbare manifestatie. De Landsverordening Openbare Manifestaties geeft de minister de grondslag voor een eventueel verbod, ter bescherming van de gezondheid, in het belang van het verkeer, ter bestrijding of voorkoming van wanordelijkheden en ter handhaving van de openbare orde. Een openbare manifestatie hoeft dus niet direct een aanleiding te zijn om een uitzonderingstoestand af te kondigen.

De fractie wil weten waarmee deze noodwet de Minister-President helpt bij de uitvoering van zijn taken. Graag wil de fractie voorbeelden hiervan.

Los van het feit dat de Regering met het voorstel tot het aanbieden van de ontwerplandsverordening voldoet aan de opdracht van de wetgever hiertoe in de Staatsregeling van Curaçao, is het van belang dat de Regering bij het

uitoefenen van de voorgeschreven taak om maatregelen te nemen ter bevordering van de volksgezondheid (artikel 25 van de Staatsregeling van Curaçao), over de juiste juridische instrumenten beschikt. Daarbij zijn de juridische waarborgen noodzakelijk, met name als het gaat om maatregelen die inbreuk maken op grondrechten.

De Lei Estado di Emergencia biedt de instrumenten om maatregelen te nemen, waarbij bovendien bij elke specifieke crisis of ramp, ingespeeld kan worden op de ernst van de crisis of ramp door proportionele maatregelen te nemen, met het uiteindelijke doel de bevolking niet onnodig zwaar te belasten met maatregelen ter bestrijding of beheersing van de ramp of crisis.

Voor de huidige COVID-19 pandemie/crisis, die het Land dit jaar heeft getroffen en nog niet voorbij is, kan de Lei Estado di Emergencia de wettelijke basis bieden voor bepaalde vrijheid beperkende (corona)maatregelen, alsook als basis dienen voor de handhaving van de maatregelen teneinde het aantal nieuwe besmettingen met het SARS-CoV-2 door met name lokale transmissie zoveel mogelijk te mitigeren, beheersen dan wel terug te dringen.

De fractie wil informatie betreffende de Fair Trade Authority Curacao (FTAC). Wat zijn de taken van FTAC en wat doet de FTAC? Wat zijn de gevolgen voor FTAC en wat zijn de verschillen tussen deze noodwet en wat de FTAC doet. De vraag is belangrijk om te kunnen overwegen of deze noodwet noodzakelijk is.

De Regering nodigt de Statenleden uit om de website van de FTAC te bezoeken, te vinden op www.ftac.cw. De FTAC heeft op haar website informatie in het Engels, Nederlands en Papiaments, de drie officiële talen van Curaçao. Zelfs de Landsverordening inzake concurrentie, waarin de taken van de FTAC zijn omschreven, is in het Papiaments beschikbaar. Indien de MFK-fractie deze landsverordening bestudeert, dan zal de MFK-fractie tot de conclusie komen dat de FTAC geen rol heeft bij de uitvoering van de Lei Estado di Emergencia.

Ook wil de fractie weten of deze noodwet in het leven is geroepen om de focus af te wenden van de partijen die met de ontwerplandsverordening openstelling huwelijk voor personen van hetzelfde geslacht zijn gekomen?

Het antwoord op deze vraag luidt ontkennend.

Bij het uitvoeren van dit onderhavig ontwerp is het de bedoeling om op de stoel te gaan zitten van het Openbaar Ministerie of de politie?

De ambtenaren die in het kader van de Lei Estado di Emergencia handhavend kunnen optreden, dat zijn de politieambtenaren en niet de Minister President. Ook het openbaar ministerie behoudt haar zelfstandige bevoegdheid tot het vervolgen van strafbare feiten.

De fractie wil weten of deze noodwet weer werkgelegenheid brengt voor personen die hun werk hebben verloren.

Deze landsverordening is een noodwet, regelende de uitzonderingstoestand als bedoeld in de Staatsregeling van Curaçao; het is geen faciliteitenlandsverordening waarmee werkgelegenheid wordt gecreëerd.

De fractie wil weten waarmee deze noodwet de Regering helpt in geval dat de Minister-President meer in positie, macht en geld gelooft in plaats van in de mens en in God te geloven.

De Minister President zal deze vraag staande de vergadering beantwoorden.

De fractie wil de macht van deze wetten.

De wet bestaat uit normen en regels waar mensen en dus ook bewindspersonen zich aan moeten houden. Meer dan de wet, zijn personen machtig wanneer deze personen misbruik maken van hun positie of functie en de regels die de wet voorschrijft.

Deze wet probeert het handelen door de overheid in dier voege in te kaderen dat slechts indien nodig ter bescherming van de nationale veiligheid, van bepaalde grondrechten kan worden afgeweken. En dan voor een korte periode van maximaal 90 dagen, dat eventueel met nog eens 90 dagen verlengd kan worden.

De fractie wil weten of in de nog 5 à 6 maanden die nog ontbreken voor de verkiezingen deze noodwet het leven van de personen zal veranderen of mensen zal verplichten om de stemmen voor een specifieke persoon omdat anders zij hun baan zullen verliezen.

Het recht om algemene vrije verkiezingen met geheime stemmingen is een recht, gecodificeerd in de Staatsregeling van Curaçao (artikel 42). In artikel 96, tweede lid, van de Staatsregeling wordt niet bepaald dat in een uitzonderingstoestand dit recht beperkt kan worden of van dit recht afgeweken kan worden. Met andere woorden de Lei Estado di Emergencia stelt geen regels voor de verkiezingen of de geheime stemmingen.

De MFK-fractie wil weten of de MAN akkoord gaat met de onderhavige ontwerplandsverordening, omdat het niet door hun ministers ondertekend zal worden.

De Regering snapt de vraag van de MFK-fractie niet. Recentelijk is bijvoorbeeld de Lei Konseho Supremo Elektoral tot stand gekomen. Dat houdt in dat de landsverordening is goedgekeurd door de Staten, bekrachtigd en bekendgemaakt door de Regering, met de handtekening van de Minister van Bestuur, Planning en Dienstverlening en de Gouverneur onder de betreffende landsverordening. Betekent dit dat de overige partijen in de coalitie die niet van dezelfde partij zijn als de partij van de Minister van Bestuur, Planning en Dienstverlening, niet akkoord zijn gegaan met de Lei Konseho Supremo Elektoral?

De fractie wil weten of het risicoprofiel document geactualiseerd wordt zodat dit onderhavige ontwerp ook bijgevoegd kan worden. Het risicoprofiel document is door

een Nederlandse bedrijf gemaakt. De fractie wil weten of er geen lokale bedrijven waren die dit document konden opmaken.

Het Risicoprofiel is het eerste van haar soort voor Curaçao en is tot stand gekomen met behulp en coördinatie van een lector crisisbeheersing van het Instituut Fysieke Veiligheid (IFV) in Arnhem Nederland. Het IFV is de landelijke ondersteuningsorganisatie voor de veiligheidsregio's op het gebied van risico- en crisisbeheersing. Helaas was het niet mogelijk om lokaal geschikte bedrijven te vinden met de kennis en expertise zoals die van het Instituut Fysieke Veiligheid (IFV) om het eerste Risicoprofiel van Curaçao te maken. Juist vanwege het ontbreken van deze specifieke kennis en expertise, moest de Directie Risicobeheersing en Rampenbeleid (hierna: DRR) buiten Curaçao op zoek gaan, naar geschikte organisaties om een dergelijk profiel te maken.

Het IFV is en opleidingsinstituut en een kenniscentrum die ook opleiding en training verzorgen voor de officieren van de Brandweer van Curaçao. Gelet op hun expertise en kennis met de lokale situatie én het feit dat de genoemde lector een training op Curaçao gaf voor crisismanagement, is gebruik gemaakt van die gelegenheid om IFV het risicoprofiel te laten maken.

Om de kennis en toegepaste techniek voor de realisering van het risicoprofiel tot ons eigen te maken zodat het personeel van DRR in de toekomst het risicoprofiel kan maken, hebben medewerkers van DRR met de lector meegelopen en training gekregen in het toepassen van de techniek, onderzoeksmethoden en het interpreteren van de resultaten voor het maken van een risicoprofiel.

In het jaar 2021 start DRR met het proces om het risicoprofiel te herzien. DRR zal deze zelf doen. Indien nodig, zal DRR assistentie zoeken bij de crisisorganisatie van Caribbean Disaster Emergency Management Agency (CDEMA) van de CARICOM landen. Deze mogelijkheid is ontstaan nadat Curaçao een Memorandum of Understanding met CDEMA heeft getekend op het gebied van crisisbeheersing. De noodzaak om binnen het Caribisch gebied meer samen te werken is ontstaan naar aanleiding van de ervaringen van orkaan Irma in 2017.

Met betrekking tot het antwoord die de MFK-fractie heeft ontvangen op vragen met betrekking tot artikel 2 wil de fractie meer duidelijkheid omtrent de crisissituatie. Graag wil de fractie weten welke deze crisissituaties zijn. De fractie wil deze situaties opgesomd ontvangen.

In artikel 2 van het onderhavige ontwerp wordt bepaald dat onder buitengewone omstandigheden wordt verstaan, crisissituaties die het bestaan van het Land of de samenleving bedreigen, waaronder in ieder geval oorlog, of andere noodtoestanden als gevolg van natuurgeweld, terrorisme, een militaire inval of een pandemie.

Het is niet mogelijk om alle crisissituaties te identificeren die kunnen leiden tot een uitzonderingstoestand. Daarvoor worden er analyses verricht en heeft Curaçao een risicoprofiel. In dit risicoprofiel zijn de situaties geïdentificeerd die

een mogelijke risico vormen voor Curaçao en die tot een crisissituatie kunnen leiden. De buitengewone omstandigheden die in het risicoprofiel geïdentificeerd zijn:

1. Tropische Stormen/Orkanen
2. Zware regenval
3. Overstroming – Dam doorbraak
4. Blikseminslag
5. Ruwe zee/hoge golven
6. Windhozen “Warvaru”
7. Tsunami
8. Aardbeving
9. Hittegolf
10. Bosbranden “Mondi” band
11. Droogte
12. Brand complexe bebouwing (verzorging, ziekenhuis)
13. Brand oude binnenstad (Willemstad)
14. Instorten bouwwerken
15. Tankwagen BLEVE “Bouling Liquid Expanding Vapour Explosion
16. Lekkage toxische stof
17. Bezwijken hogedruk (gas)leiding
18. Grote uitstoot toxische stof
19. Plasbrand aan land of op zee (stranden/baai)
20. Uitval elektriciteits- en watervoorziening
21. Verontreiniging in drinkwaternet
22. Verstoring brandstof/energie
23. Uitval spraak- en datacommunicatie
24. Neerstorten (personen)vliegtuig
25. Aanvaring op zee (cruiseschepen)
26. Groot verkeersongeval
27. Dierziekte overdraagbaar op mens
28. Ziektegolf via voedsel
29. Vergiftiging
30. Griep пандemie
31. Onrust tijdens evenement (North Sea Jazz, Carnaval)
32. Opvang massa mensen (cruiseschip)
33. Maatschappelijke onrust
34. Sociale drama’s.

Ook wil de fractie weten waarom het onderhavige ontwerp nu, juist op dit moment moet worden vastgesteld.

De Lei Estado di Emergencia is een landsverordening die met het ontstaan van het nieuwe Land Curaçao met ingang van 10 oktober 2010, tot stand moest worden gebracht. Deze landsverordening strekt ter uitvoering van een opdracht aan de wetgever in de Staatsregeling van Curaçao.

Los van het feit dat de Regering met het voorstel tot het aanbieden van de ontwerp-landsverordening voldoet aan de opdracht van de wetgever hiertoe in de Staatsregeling van Curaçao, is het van belang dat de regering bij het uitoefenen van de voorgeschreven taak om maatregelen te nemen ter bevordering van de volksgezondheid (artikel 25 van de Staatsregeling van Curaçao), over de juiste juridische instrumenten beschikt. Daarbij zijn de juridische waarborgen noodzakelijk, met name als het gaat om maatregelen die inbreuk maken op grondrechten.

De Lei Estado di Emergencia biedt de instrumenten om maatregelen te nemen, waarbij bovendien bij elke specifieke crisis of ramp, ingespeeld kan worden op de ernst van de crisis of ramp door proportionele maatregelen te nemen, met het uiteindelijke doel de bevolking niet onnodig zwaar te belasten met maatregelen ter bestrijding of beheersing van de ramp of crisis.

Voor de huidige COVID-19 pandemie/crisis, die het Land dit jaar heeft getroffen en nog niet voorbij is, kan de Lei Estado di Emergencia de wettelijke basis bieden aan bepaalde vrijheid beperkende (corona)maatregelen, alsook als basis dienen voor de handhaving van de maatregelen teneinde het aantal nieuwe besmettingen met het SARS-CoV-2 door met name lokale transmissie zoveel mogelijk te mitigeren, beheersen dan wel terug te dringen.

Ook de fractie van Movementu Progresivo, MP-fractie heeft kennisgenomen van de antwoorden van de Regering en heeft de volgende op- en aanmerkingen. De fractie verwijst naar haar vraag in het Voorlopig Verslag aangaande mogelijke belemmeringen die de Minister President tegen is gekomen tijdens de COVID-19 pandemie. Antwoord hierop is dat de Minister President geen belemmeringen is tegengekomen. Gebaseerd op het voorgaande ziet de fractie geen noodzaak voor introductie van het onderhavige ontwerp.

De vraag van de MP-fractie luidde:

Wat is de Minister President tegengekomen of heeft hij niet kunnen doen tijdens de crisis van COVID-19, dat hij onderhavig ontwerp nodig heeft? Was er een moment tijdens de voornoemde crisis, waar het nodig was om de pers te doen zwijgen? Was er een moment dat de Minister President het nodig achtte om een huis binnen te treden teneinde een computer mee te nemen? Het antwoord van de Regering hierop was als volgt.

De Regering kan antwoorden dat het gedurende de crisis helemaal niet nodig was om de pers het zwijgen op te leggen. In tegendeel de persconferenties werden zelfs dagelijks gehouden. Ter wille van de tijd werden wel regels opgelegd, zodat de persconferentie niet te lang zou duren. De bestuurders en experts moesten ook door kunnen werken, want juist in crisistijd wordt er als het ware 24-uur per dag gewerkt.

Ook is niet nodig geweest om ten behoeve van een onderzoek een huis binnen te treden. De Landsverordening openbare orde is wel aan de hand van de crisis aangepast, zoals voorgesteld in het onderhavige ontwerp.

Een essentiële element van het antwoord van de Regering heeft de MP-fractie hier overgeslagen en dat is dat de Landsverordening openbare orde aangepast

moet worden. Zonder deze aanpassing kan niet handhavend worden opgetreden tegen de personen die bepaalde regels die de minister bij ministeriële regeling met algemene werking heeft gesteld, ter beheersing van de COVID-19 pandemie, overtreden.

Los van het feit dat de regering met het voorstellen met het aanbieden van de ontwerp-landsverordening voldoet aan de opdracht van de wetgever hiertoe in de Staatsregeling van Curaçao, is het van belang dat de regering bij het uitoefenen van de voorgeschreven taak om maatregelen te nemen ter bevordering van de volksgezondheid (artikel 25 van de Staatsregeling van Curaçao), over de juiste juridische instrumenten beschikt. Daarbij zijn de juridische waarborgen noodzakelijk, met name als het gaat om maatregelen die inbreuk maken op grondrechten.

De fractie vraagt verder naar de nieuwe perszaal in Fort Amsterdam. Is de bedoeling dat er tijdens de uitzonderingstoestand ingevolge het onderhavige ontwerp alle persconferenties binnen de perszaal te Fort Amsterdam zullen plaatsvinden met de aanwezige pers en dat de anderen uitgesloten worden van vitale informatie? De fractie geeft aan dat de pers de vierde macht is in een rechtsstaat en dat er rekening mee moet worden gehouden in de naam van democratie.

De multifunctionele zaal in Fort Amsterdam heeft onder meer alle mogelijkheden om juist zo goed als mogelijk, zelfs in de COVID-19 periode de pers te voorzien van vitale informatie. De pers kan zowel lijfelijk, op gepaste afstand van elkaar, als digitaal aanwezig zijn. Ook de bevolking kan de persconferentie "live" volgen, waarbij niet alleen de sprekers, dat zijn de ministers of experts, maar ook de aanwezige journalisten zichtbaar en hoorbaar zijn voor het publiek. De persconferentie is te volgen via de verschillende sociale media kanalen van de overheid en wordt simultaan overgenomen door verschillende media. Alle journalisten worden uitgenodigd om bij deze persconferenties aanwezig te zijn. Met de nieuwe moderne multifunctionele zaal is de aanwezigheid van een cameraman niet nodig, aangezien vanuit een master control room signalen kunnen worden opgevangen. In de praktijk komt het ook voor dat de journalisten vanuit hun eigen werkplek de persconferenties volgen en nadien hun vragen insturen. Deze nieuwe multifunctionele zaal is juist met het oog op het beter bedienen van de journalisten tot stand gekomen.

De MP-fractie merkt op dat de Minister President middels een landsbesluit een uitzonderingstoestand afkondigt en niet met een landsverordening. De fractie heeft moeite met het voorgaande. Worden de Staten niet meer erbij betrokken in geval van een noodsituatie? Verliezen de Staten dit recht? In geval dat een land in gevaar verkeert, moeten haar volksvertegenwoordigers hun plek krijgen, aldus de fractie. Zij zijn immers gekozen door het volk.

Het recht van de Staten is op vele momenten in het proces om te komen tot een uitzonderingstoestand en daarna, gerespecteerd. De Staten kunnen per direct middels een besluit, en niet een landsverordening, beslissen dat er geen grond bestaat voor een uitzonderingstoestand.

Tevens wordt verwezen naar artikel 23 van het onderhavige ontwerp. In dit artikel wordt bepaald dat gedurende de periode van een uitzonderingstoestand, de minister bij ministeriële regeling met algemene werking algemeen verbindende voorschriften kan vaststellen die nodig zijn. De minister brengt deze voorschriften wel zo spoedig mogelijk ter kennis van de Staten, van de Gouverneur en van de Procureur-Generaal. De voorschriften vervallen meteen indien zij niet door de Staten in hun eerstvolgende vergadering worden bekrachtigd. Ook hier is de controlerende en wetgevende macht van de Staten gerespecteerd.

Zie verder artikel 28 van het onderhavige ontwerp. Bij een separate toepassing van de Lei Estado di Emergencia, dus ook indien de uitzonderingstoestand niet is afgekondigd, kunnen ingeval buitengewone omstandigheden dit noodzakelijk maken, bij landsbesluit bepaalde de in de Lei Estado di Emergencia bevoegdheden in werking worden gesteld. Echter, hiervoor wordt onverwijld een voorstel van landsverordening aan de Staten gezonden. De Staten kunnen het voorstel verwerpen, waardoor de Regering de bevoegdheden niet meer zou kunnen toepassen. Ook hier is de controlerende en wetgevende macht van de Staten gerespecteerd. Daarbij moet worden opgemerkt dat een landsbesluit, een besluit is van de Regering, dat is alle ministers tezamen met de Gouverneur als hoofd van de Regering. Een landsbesluit is nimmer een beslissing van de Minister President alleen.

De Regering dient ook vanwege het afkondigen van een uitzonderingstoestand aan de Staten mededeling doen van hetgeen is verricht ingevolge de uitzonderingstoestand, zie artikel 4, derde lid, van het onderhavige ontwerp. Hiermee wordt de Staten van informatie voorzien om zoals gebruikelijk achteraf de controlerende taak uit te oefenen.

Artikel 13 van het Reglement van Orde van de Staten geeft de mogelijkheid tot het bijeenroepen van een seniorenconvenant in geval van een noodsituatie. Volgens de fractie komt de seniorenconvenant van de Staten nergens terug in het onderhavige ontwerp.

Artikel 13 van het Reglement van Orde voor de Staten van Curaçao luidt:

Het College van Senioren kan geraadpleegd worden:

1. in spoedeisende gevallen;
2. bij zaken de staatsveiligheid betreffende;
3. bij gevoelige onderwerpen.

Indien er sprake is van een uitzonderingstoestand, omdat de staatsveiligheid is aangetast, kan zoals de MP-fractie stelt het College van Senioren geraadpleegd worden. Indien de Regering ervoor kiest om het College van Senioren te raadplegen voor een uitzonderingstoestand, in plaats van het raadplegen van de Staten in een openbare vergadering, zal het contact tussen de Regering en de Staten achter gesloten deuren plaatsvinden en zullen alleen de fractievoorzitters tot de vergadering gerechtigd zijn. In het onderhavige ontwerp is ervoor gekozen om de Staten, alle 21 Statenleden te laten beslissen

over het voortduren of afkondigen van een uitzonderingstoestand. Het raadplegen van het College van Senioren behoort tot de mogelijkheid, naast of voor de behandeling in de Staten van het besluit tot afkondiging van de uitzonderingstoestand.

De MP-fractie meent dat het onderhavige ontwerp, te veel macht aan een persoon toekent, die verkeerde beslissingen kan nemen. Als voorbeeld verwijst de fractie naar het besluit van de eerste lockdown in maart 2020.

De Minister-President kan beslissen tot afkondiging van een uitzonderingstoestand, maar dat doet de minister niet in zijn eentje. Er wordt advies ingewonnen van de crisisstaf en deze beslissing wordt ter ondertekening voorgelegd aan de Gouverneur. Een uitzonderingstoestand wordt bij landsbesluit afgekondigd. Een landsbesluit is een beslissing van de Regering. De Regering bestaat uit de ministers en de Gouverneur aan het hoofd.

Volgens artikel 17, vijfde lid, van het onderhavige ontwerp kan op verzoek van degene aan wie zijn eigendom is ontnomen, naar billijkheid een schadevergoeding worden toegekend. De fractie wil weten hoe de billijkheid van de Regering tot uiting komt. Degene die schade heeft geleden moete een verzoek doen om in aanmerking te komen voor een vergoeding daarvan.

Artikel 17, vijfde lid, luidt:

Degene aan wie de eigendom is ontnomen heeft recht op schadevergoeding. Aan degene aan wie het gebruik is ontnomen kan op verzoek een naar billijkheid te bepalen vergoeding worden toegekend
--

Deze bepaling kent een voorziening voor twee situaties, te weten voor degene die zijn eigendom kwijt is en degene van wie de eigendom is gebruikt.

In het eerste geval heb je recht op schadevergoeding, dat staat vast en in het tweede geval, moet je dat verzoeken. Stel de Regering heeft met grote truckwagens over je terrein gereden, gedurende een korte periode, waardoor je je terrein niet kon gebruiken om te oogsten, dan kan je de Regering een vergoeding hiervoor vragen. De vergoeding moet billijk zijn. Bij het bepalen van een billijke vergoeding spelen alle omstandigheden van het geval een rol, ook immateriële schadevergoeding kan onderdeel uitmaken van een billijke vergoeding.

Artikel 18 stelt dat de Regering twee schatters aanwijst om vervolgens het gemiddelde van de schatting van de twee schatters, aan schadevergoeding uit te keren. Waar blijft de rol van de eigenaar van wie zijn eigendom is ontnomen. De fractie meent dat er een derde makelaar moet zijn, die wordt aangewezen door de eigenaar.

Een taxateur moet officieel onafhankelijk de waarde bepalen.

De fractie van Pueblo Soberano wenst te weten wat de Regering voor de bevolking van Curaçao heeft gedaan. De PS-fractie geeft aan dat het binnentreden van een woning, verstrekende gevolgen heeft voor de bewoners. Een opsporingsambtenaar moet in het bezit zijn van een machtiging voor het binnentreden van een woning en moet de

bewoners goed behandelen, aldus de fractie. Hoe moet onderscheid worden gemaakt tussen de personen die namens de Regering een woning binnentreden en overvallers die tegenwoordig mensen in hun huis overvallen? Het voorgaande brengt grote problemen met zich mee, aldus de fractie. De fractie is tegen het ontwerp en meent dat deze van tafel moet worden gehaald.

De Regering is het met de PS-fractie eens dat het binnentreden van woningen verstreckende gevolgen heeft en dat het recht op privacy van de burger gerespecteerd dient te worden. Dit grondrecht is opgenomen in de Staatsregeling van Curaçao. In diezelfde Staatsregeling is ook opgenomen, wanneer van deze grondrecht afgeweken mag worden. Alleen onder buitengewone omstandigheden, indien in het kader van de waarborging van de veiligheid van de samenleving dit noodzakelijk maakt, zou in een uitzonderingstoestand deze bevoegdheid van toepassing kunnen worden verklaard.

De personen die een woning mogen binnentreden zijn opsporingsambtenaren en deze opsporingsambtenaren hebben een uniform en hebben een legitimatiebewijs bij zich, zodat een burger zich kan vergewissen van hun identiteit. Alleen indien de omstandigheden het niet toelaten dat de opsporingsambtenaar zijn uniform draagt of legitimatie bij zich heeft, zal er sprake zijn van het door de PS-fractie aangegeven geval.

Willemstad, **16 NOV 2020**

De Minister van Algemene Zaken,

De Minister van Justitie,

